

Valorisation of Small-scale ARTisanal FISHery along the Adriatic coasts, in a context of sustainability

Adri.SmArtFish

Prednosti preko-graničnog udruživanja malih priobalnih ribara

O Projektu

Projekt pod nazivom „Valorizacija malog priobalnog ribolova duž obale Jadranskog mora u kontekstu održivosti“ (engl. „Valorisation of Small-scale ARTisanal FISHery along the Adriatic coasts, in a context of sustainability“, akronim: Adri.SmArtFish) se provodi u sklopu INTERREG suradnje V-A Italija-Hrvatska 2014. – 2020 s predviđenim trajanjem od 1. siječnja 2019. do 30. lipnja 2021. (30 mjeseci), a trenutno je rok trajanja produžen do kraja 2021. godine, zbog pandemije COVID-19. Proračun projekta iznosi 3.242.230,50 EUR, a podijeljen je između 10 institucija/regija/županija iz obje zemlje i to Regiju Veneto (vodeći partner), regije Friuli-Venezia Giulia, Emilia – Romagna i Marche s talijanske strane, te županije Istarska, Primorsko-goranska, Zadarska s hrvatske strane. Znanstvena zajednica zastupljena je sa Sveučilištem Ca Foscari Venezia i Institutom za oceanografiju i ribarstvo iz Splita, a uključeno je i Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva. Glavni cilj projekta je osnaživanje uloge malih priobalnih ribara kao važnih čimbenika sektora ribarstva kroz niz aktivnosti koje su usmjerene prema postizanju dugotrajne održivosti korisne za okoliš, dugoročnu profitabilnost i povećanje dodane vrijednosti proizvoda ribarstva, nove tržišne opcije, udruživanje ribara s obje strane Jadranskog mora u administrativnom, znanstvenom i sektorskom smislu. Svaki od partnera sudjeluje u pojedinim radnim paketima, a neke od najvažnijih sastavnica paketa, odnosno konkretne aktivnosti koje se provode kroz projekt uključuju analizu sektora malog priobalnog ribolova u smislu znanstvene i socio-ekonomske podloge, tržišnih i okolišnih aspekata, održivosti i administracije, zatim izrada protokola koji bi, između ostalog, uključio regulatorni okvir djelovanja malih priobalnih ribara s obje strane, poštivanje ribolovnih resursa i primjenu održivih tehnika ribolova, smanjenje emisija CO₂ i čije bi prihvaćanje od strane članova preko-granične udruge označilo njihovo udruživanje radi postizanja zajedničkih ciljeva. Protokol je izrađen i preveden te nije obvezujući izuzev slučaja da se članovi dogovore drugačije. Također, predviđeno je certificiranje proizvoda malih priobalnih ribara radi postizanje njihove tržišne prepoznatljivosti te su određene aktivnosti poduzete i u tom smjeru, a dionici projekta su suglasni da certifikacija ne smije biti

administrativno, vremenski i financijski opterećujuće za ribare jer će imati poptuno suprotan učinak. Nadalje, u sklopu projekta ishođene su dozvole i izrađeni planovi postavljanja umjetnih grebena kroz tri sjeverne obalne županije (trenutno je jedan postavljen, a ostala dva će biti uskoro) što doprinosi komunikaciji nadležnih tijela i daje mogućnost znanstvenoj zajednici za monitoring postavljenog grebena od samog početka. Održani su seminari o nutricionističkim vrijednostima ribljih jela, ciljanih i invazivnih vrsta, održane su manifestacije koje su ciljale razmjeni iskustava talijanskih i hrvatskih ribara, no provođenje epidemioloških mjera je otežalo fizičku suradnju.

O ulozi Ministarstva poljoprivrede i kreiranju preko-granične suradnje

Republika Hrvatska, Ministarstvo poljoprivrede, je za potrebe provedbe projekta Adri.Smart.Fish (radnog paketa 5), koji uključuje uspostavu organiziranog preko-graničnog udruženja malih priobalnih ribara, izvršila uvid i analizu postojećih pravnih propisa RH koji predviđaju različite oblike udruživanja ribara i mogućnosti njihove prekogranične suradnje. Projektom je predviđeno da se udruženje sastoji od dva nacionalna udruženja koja su registrirana u svakoj od država partnera, u Republici Italiji i Republici Hrvatskoj.

Projektom je predviđeno da uspostavljeno udruženje bude organizirano i da djeluje u skladu s FAO-ovim smjernicama te da je sposobno definirati i usvajati višegodišnje planove upravljanja resursima. Također je predviđeno da udruženje, nakon završetka projekta, može samostalno djelovati.

Uzimajući u obzir navedeno te imajući u vidu da ciljana skupina – mali priobalni ribari, uključuje plovila manja od 12 metara dužine preko svega, koja ne koriste povlačne alate i čiji ovlaštenici povlastica su obrti – fizičke osobe, zaključeno je da je najbolji oblik udruživanja osnivanje preko-granične udruge malih priobalnih ribara Jadrana. Također, potrebno je navesti i ostale komparativne prednosti u odnosu na ostale oblike udruživanja, poput brzine i troškova osnivanja, visine temeljnog kapitala, visine potrebnog kapitala za realizaciju poslovnog pothvata, ograničenja odgovornosti prema trećim osobama, troškova organizacije i mogućnosti korištenja različitih mjera potpora i olakšica, želje da poslovanje ostane u tajnosti, kontinuiteta djelatnosti i transfera vlasničkih prava, politike oporezivanja i plaćanja poreznih obveza itd. Isto tako, bitan faktor tijekom analize mogućnosti prekograničnog udruživanja bila je i dugoročna samoodrživost organizacije, u kojoj svi članovi zajedničkim naporima, odnosno samoupravljanjem doprinose u realizaciji dugoročnih ciljeva organizacije.

Ministarstvo poljoprivrede je već izradilo hodogram aktivnosti potrebnih za kreiranje preko-granične udruge kao i prijedlog statuta nove udruge te će do kraja projekta osigurati administrativnu podršku registraciji navedene udruge. Također, angažirati će se stručnjaci za dizajn i izradu službene mrežne stranice udruge i marketinške strategije, kojima će se udruge, odnosno njeni članovi, između ostalog, postati vidljivi ciljanim skupinama, poput kupcima,

distributerima, nadležnim tijelima, ali i omogućiti im umrežavanje i komunikaciju sa srodnim asocijacijama i udruženjima u zemlji i inozemstvu.

Prednosti preko-granične suradnje malih priobalnih ribara ili zašto se udružiti

Trenutno stanje:

- Sektor malog priobalnog ribolova u RH predstavlja oko 77% ribolovne flote, dok u Republici Italiji oko 50% ribolovne flote
- Na talijanskoj strani ribari su skloniji udruživanju u različite asocijacije, dok su hrvatski ribari, posebice obrtnici, još uvijek skeptični i ne pokazuju velik interes za formiranje udruženja pod kojim bi zajednički donosili određene stručne, ekonomske, političke i druge odluke
- Pozitivan primjer udruživanja malih obalnih ribara svakako je koordinacija malih priobalnih ribara pri Hrvatskoj obrtničkoj komori, koja predstavlja odličan kanal komunikacije i koja kao takva sudjeluje u predlaganju propisa i mjera iz svog područja djelovanja; obzirom da se planira oformiti preko-granična udruga, idelano bi bilo da svi članovi koordinacije pristupe udruženju kao fizičke osobe – obrtnici, a na isti način će pristupiti i talijanski ribari
- Bilo kakva postojeća udruženja i sudjelovanja u udrugama/zadrugama/asocijacijama, nisu zapreka pristupanju novo osnovanoj udruzi
- Mali priobalni ribari (s hrvatske strane) uglavnom svoje proizvode plasiraju kroz HORECA segment ili u izvoz (pogotovo ribari Sjevernog Jadrana)

Prednosti udruživanja:

- Osiguravanje dostatne količine i kvalitete ribe i drugih plodova mora koji bi se pod zajedničkim nazivnikom (certifikatom, brendom) plasirali na tržište i time dobili prepoznatljivost i u konačnici bolju cijenu
- Olakšavanje vaganja i prve prodaje zapošljavanjem odgovorne osobe za sve članove (s hrvatske strane) te olakšavanje trženja općenito pronalaskom kupaca, mogućim dogovorom oko kvalitete, količine i cijene proizvoda (postizanje istih cijena na istim tržištima)
- Poboljšanje distribucije proizvoda prikupljanjem količina koje se zajednički plasiraju (mali priobalni ribari su dislocirani i prikupljanje se može organizirati za one količine i odredišta gdje je isto isplativo, dok bi ostalo plasirali kao i do sada, ali koristeći zajednički naziv kojim bi jamčili da se radi o lokalnom i kvalitetnom proizvodu iz održivog ribolova)
- Izrađena web stranica udruge na hrvatskom, talijanskom i engleskom jeziku koja će omogućiti prepoznatljivost na tržištu, među kupcima, distributerima, krajnjim potrošačima

i nadležnim tijelima te promociju ciljeva, djelovanja i usluga – mogućnosti reklamiranja ponude, prodaje i kupnje, umrežavanja, komunikacije i drugo

- Izrada marketinške strategije – kampanje podizanja svijesti o malim priobalnim ribarima, njihovoj tradiciji ribarenja, kulturološkog značaja i baštine, kvalitetnim proizvodima, održivom načinu iskorištavanja morskih bioloških resursa, odnosno dugoročnoj održivosti morskog ekosustava, kao i socijalno-ekonomskom razvitku ruralnih zajednica, koje o njemu ovise
- Osnaživanje pregovaračke pozicije u komunikaciji s nadležnim tijelima, lokalnim i državnim te EU
- Jače konkuriranje za korištenje mjera potpora iz Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu, koji u narednom programskom razdoblju predviđa maskimalnu stopu intenziteta potpore od 100% za sektor malog priobalnog ribolova
- Konkuriranje za korištenje raznih mogućnosti financijske i nefinancijske podrške iz međunarodnih, državnih, regionalnih i lokalnih izvora namijenjenih udrugama
- Mogućnost prerastanja u organizaciju proizvođača u ribarstvu